

Dosarul nr. 2ra-1405/22
(2-20109239-01-2ra-03102022)

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Central (jud. S. Lazari)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Pruteanu, I. Țurcan, Iu. Cotruță)

ÎNCHEIERE

07 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de reprezentantul recurentului
Gheorghe Batîr, avocatul Nicolae Dumbrăveanu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Dorina Batîr
împotriva lui Gheorghe Batîr, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență
Socială și Protecție a Familiei Orhei cu privire la autorizarea perfectării pașaportului
copilului minor, permiterea plecării peste hotarele țării a copilului minor, în lipsa
acordului tatălui,

împotriva deciziei din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
respinsă cererea de apel depusă de reprezentantul apelantului Gheorghe Batîr,
avocatul Serghei Șteliman și a fost menținută hotărârea din 22 septembrie 2021 a
Judecătoriei Orhei, sediul Central,

c o n s t a t ă:

La data de 08 septembrie 2020, Dorina Batîr a depus cerere de chemare în
judecată împotriva lui Gheorghe Batîr, intervenient accesoriu Direcția Generală
Asistență Socială și Protecție a Familiei Orhei cu privire la autorizarea perfectării
pașaportului copilului minor, permiterea plecării peste hotarele țării a copilului minor,
în lipsa acordului tatălui Gheorghe Batîr.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că, la data de 20 august 2015, Dorina
Batîr a încheiat căsătoria cu pârâtul Gheorghe Batîr, la primăria s. XXXXX, r-nul
XXXXX, cu numărul de înregistrare 20. Din conviețuirea în comun, au un copil
minor, XXXXX, născută la XXXXX.

Prin hotărârea din 14 iunie 2016 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, căsătoria
a fost desfăcută, stabilindu-se domiciliul copilului minor cu mama - reclamanta
Dorina Batîr.

Din motiv că, pârâtul nu se ocupa de întreținerea și educația copilului minor, a
fost dispusă, încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, de la pârâtul Gheorghe
Batîr, în mărime de 800 lei lunar în beneficiul reclamantei.

Reclamanta Dorina Batîr a menționat că, atât în timpul căsătoriei, cât și după
desfacerea acesteia, pârâtul nu a manifestat interes de a comunica cu copilul minor,
nu a participat activ și eficient la educația și întreținerea acestuia. Având în vedere

vârsta fragedă a copilului, acesta necesită o îngrijire și un comportament mai special, iar pârâtul manifesta o atitudine de ignoranță, neglijând obligațiile sale de părinte față de fiică.

Pentru soluționarea amiabilă și de comun acord, pârâtul Gheorghe Batîr a fost notificat pentru luna august 2020, de a se prezenta la notar pentru a clarifica chestiunea, privind acordul tatălui Gheorghe Batîr, la deplasarea copilului minor XXXXX, peste hotarele Republicii Moldova, pentru o perioadă nedeterminată, însă ultimul a refuzat de a se prezenta.

Totodată, la 21 august 2020, reclamanta Dorina Batîr, prin intermediul avocatului acesteia Vasile Stăvilă, a expediat în adresa pârâtului Gheorghe Batîr, o notificare privind soluționarea litigiului pe cale amiabilă, pe care a și recepționat-o la 29 august 2020, însă nu a fost primit nici un răspuns din partea pârâtului.

A indicat reclamanta ca, în toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să constituie o considerație primordială.

Respectiv, reclamanta a indicat că, prin acțiunile pârâtului sunt încălcate drepturile copilului la libera circulație, la părăsirea țării, la emigrare și la perfectarea actelor de identitate.

A solicitat reclamanta, recunoașterea ca fiind neîntemeiat a refuzului lui Gheorghe Batîr, referitor la permiterea ieșirii din țară, pe o perioadă nedeterminată, împreună cu mama Dorina Batîr, a copilului minor comun XXXXX, născută la XXXXX; permisiunea ieșirii din țară pe o perioadă nedeterminată, împreună cu mama Dorina Batîr, a copilului minor comun XXXXX, fără acordul tatălui Gheorghe Batîr; permiterea Dorinei Batîr de a perfecta actele copilului minor XXXXX, necesare pentru părăsirea Republicii Moldova, fără acordul tatălui și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 22 septembrie 2021 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Dorina Batîr împotriva lui Gheorghe Batîr, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei Orhei, cu privire la autorizarea perfectării pașaportului copilului minor, permiterea plecării peste hotarele țării a copilului minor, în lipsa acordului tatălui.

S-a permis perfectarea pașaportului național, pe numele copilului minor XXXXX, în lipsa acordului tatălui Gheorghe Batîr.

S-a permis intrarea-ieșirea peste hotarele Republicii Moldova, a copilului minor XXXXX, însoțită de mama Dorina Batîr sau de o altă persoană împuternicită de Dorina Batîr în modul stabilit de lege, în lipsa acordului tatălui Gheorghe Batîr.

S-a încasat de la Gheorghe Batîr, în beneficiul reclamantei Dorina Batîr, cheltuielile pentru acordarea asistenței juridice în mărime de 5000 lei.

S-a încasat de la Gheorghe Batîr, în beneficiul statului, taxa de stat pentru admiterea pretenției cu caracter nepatrimonial, în mărime de 100 lei.

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 20 octombrie 2021, avocatul Serghei Șteliman, în interesele lui Gheorghe Batîr, a declarat apel împotriva hotărârii din 22 septembrie 2021 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, manifestându-și dezacordul cu hotărârea primei instanțe, solicitînd casarea hotărârii și emiterea unei noi decizii de respingere a acțiunii.

Prin decizia din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de reprezentantul apelantului Gheorghe Batîr, avocatul Serghei Șteliman și a fost menținută hotărârea din 22 septembrie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Central.

Pentru a decide astfel, Colegiul a constatat că, prima instanță a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite și elucidate pe deplin, probelor prezentate a dat apreciere completă, obiectivă și sub toate aspectele, iar hotărârea este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legale a participanților la proces.

Analizând argumentele invocate în cererea de apel, în raport cu probele anexate la dosar și prevederile legii, ce guvernează raportul litigios, instanța de apel a conchis că, cererea de apel urmează a fi respinsă, cu menținerea hotărârii contestate, din următoarele considerente.

La caz, Colegiul a reiterat că, pentru soluționarea amiabilă și de comun acord, pârâtul Gheorghe Batîr a fost notificat printr-o somație pentru a clarifica chestiunea privind acordul tatălui la perfectarea actelor de identitate a copilului minor XXXXX și plecarea copilului peste hotarele țării, însă ultimul nu a reacționat, neglijând notificarea, fapt ce urmează a fi apreciat ca un refuz din partea tatălui, ceea ce justifică adresarea mamei în instanța de judecată.

Potrivit art. 60 alin. (1)-(2) din Codul familiei, părinții au dreptul și sânt obligați să-și educe copiii conform propriilor convingeri, indiferent de faptul dacă locuiesc împreună sau separat. Părinții poartă răspundere pentru dezvoltarea fizică, intelectuală și spirituală a copiilor și au prioritate la educația lor față de oricare alte persoane.

Conform art.16 din Legea privind drepturile copilului nr. 338 din 15 decembrie 1994, fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-și cunoască părinții, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu aceștia, cu excepția cazurilor în care despărțirea de un părinte sau de ambii părinți este necesară în interesul copilului.

În temeiul art. 3 alin. (1) și (2), art.11 alin. (1) din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului, adoptată la 20 noiembrie 1989 la New York, la care RM a aderat prin Hotărârea Parlamentului RM nr. 408-XII din 12 decembrie 1990, în toate acțiunile care privesc copiii, întreprinse de instituțiile de asistență socială publice sau private, de instanțele judecătorești, autoritățile administrative sau organele legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate. Statele părți se angajează să asigure copilului protecția și îngrijirile necesare pentru bunăstarea sa, ținând cont de drepturile și obligațiile părinților săi, ale tutorilor săi, ale altor persoane legal responsabile pentru el și vor lua, în acest scop, toate măsurile legislative și administrative corespunzătoare.

În contextul pretențiilor deduse judecății, Colegiul a statuat că baza juridică care reglementează condițiile de ieșire și intrare în Republica Moldova este reglementată de Legea nr. 269 din 9 noiembrie 1994 cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova.

Potrivit art.1 alin. (3) al Legii sus citate, minorii au dreptul de a ieși și de a intra în Republica Moldova numai însoțiți de unul dintre reprezentanții lor legali sau de un însoțitor, desemnat prin declarație de către reprezentantul legal a cărui semnătură se legalizează notarial. În declarație se indică scopul călătoriei, durata acesteia și țara de

destinație.

Prin urmare, legislația Republicii Moldova permite unuia din părinți să călătorească cu copilul minor fără a deține împuternicirea notarială din partea celui de-al doilea părinte, acordul ambilor părinți fiind necesar doar în cazul în care minorul pleacă să se domicilieze în străinătate.

Examinând argumentele invocate în cererea de chemare în judecată, instanța de apel a constatat că pretențiile reclamantei privind permiterea perfectării pașaportului copilului minor și plecării peste hotare a copilului minor XXXXX derivă din intenția reclamantei de a-și stabili domiciliul împreună cu copilul în străinătate.

Astfel, instanța de apel a notat că, în condițiile în care materialele dosarului atestă în mod cert refuzul apelantului/pârât Gheorghe Batîr de a permite plecarea copilului să domicilieze în străinătate, este necesar concursul instanței de judecată.

În virtutea interesului superior al copilului, instanța de apel a reținut ca fiind întemeiată soluția instanței de fond cu privire la permiterea perfectării pașaportului național, pe numele copilului minor XXXXX, precum și permiterea intrării-ieșirii peste hotarele Republicii Moldova, a copilului minor XXXXX, în lipsa acordului tatălui Gheorghe Batîr.

Or, potrivit Legii nr. 269 din 09 noiembrie 1994 cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova, ieșirea din țară a copilului minor este condiționată de necesitatea perfectării pașaportului copilului și acordul tatălui pentru plecarea cu domicilierea în străinătate.

Prin urmare, instanța de apel just a respins argumentele invocate de către apelant cu privire la lipsa obiectului acțiunii, în condițiile în care legea permite ieșirea și intrarea în țară a copilului fără acordul celuilalt părinte, or, existența refuzului din partea tatălui denotă necesitatea intervenției instanței de judecată.

Totodată, Colegiul nu poate accepta nici alegațiile invocate cu privire la faptul că litigiul nu ține de competența instanțelor judecătorești, or, în corespundere cu art. 5 Cod de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime. Nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare.

Cu referire la argumentele privind depășirea de către instanța de fond a limitelor acțiunii înaintate și lipsa unei formulări în scris a pretenției cu privire la domicilierea copilului în străinătate, instanța de apel a reiterat că prin cererea de chemare în judecată, reclamanta Dorina Batîr a solicitat permiterea perfectării pașaportului copilului minor și permiterea ieșirii din țară pentru o perioadă nedeterminată a copilului minor, fără acordul tatălui, în scopul stabilirii peste hotare, pretenții asupra căreia instanța de fond s-a expus în corespundere cu cadrul legal pertinent.

Astfel, poziția apelantului Gheorghe Batîr în acest sens a fost apreciată critic de către instanța de apel, în condițiile în care, în virtutea principiului disponibilității în drepturi a participanților la proces, prevăzut de art. 27 Cod de procedură civilă, reclamanta Dorina Batîr are dreptul de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Succesiv, nici obiecțiile cu privire la faptul că reclamanta/intimata urma să indice expres în care țară urmează să domicilieze împreună cu copilul și condițiile de trai, nu pot fi reținute, or, aceste circumstanțe nu afectează legalitatea soluției instanței de fond și nu constituie temei de casare a hotărârii contestate.

Cu referire la încasarea cheltuielilor de judecată, Colegiul a considerat ca fiind justă soluția instanței de fond cu privire la încasarea din contul lui Gheorghe Batîr a cheltuielilor de judecată: taxa de stat în mărime de 100 lei și cheltuielile de asistență juridică în cuantum de 5000 lei.

Având în vedere că la materialele cauzei a fost anexat bonul de plată din 14 august 2020 care confirmă achitarea serviciilor de asistență juridică în mărime de 5000 lei (f.d. 5), și ținând cont de criteriile care determină caracterul rezonabil al cheltuielilor de asistență juridică, Colegiul a conchis că suma în mărime de 5000 lei este una echitabilă și proporțională complexității cauzei deduse judecării.

Din aceste considerente, Colegiul a concluzionat că, instanța de apel corect a ajuns la concluzia de a respinge cererea de apel depusă de reprezentantul apelantului Gheorghe Batîr, avocatul Serghei Șteliman și a menține hotărârea din 22 septembrie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Central.

La 21 septembrie 2022, reprezentantul recurentului Gheorghe Batîr, avocatul Nicolae Dumbrăveanu, a depus cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 22 septembrie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Central, emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii depusă de Dorina Batîr împotriva lui Gheorghe Batîr.

În motivarea recursului depus, recurentul Gheorghe Batîr, a indicat că instanța de apel și prima instanță la examinarea cauzei au încălcat esențial și au aplicat eronat normele de drept procedural și material, ceea ce a dus la adoptarea unei soluții neîntemeiate.

Totodată, s-au invocat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora le-a fost dată apreciere, redând conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanța de apel a normelor legale aplicabile speței.

Prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 04 octombrie 2022 (f.d. 177), instanța de recurs a comunicat intimațiilor recursul depus, informând despre necesitatea depunerii referinței.

Prin referința depusă la 19 octombrie 2022, reprezentantul intimatului Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei Orhei, Gabriela Mînzătean, a solicitat ca, la examinarea recursului depus să se țină cont în exclusivitate de interesul superior al copilului.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 14 iunie 2022, iar cererea de recurs a fost depusă la 21 septembrie 2022.

Materialele cauzei atestă expedierea prin intermediul oficiului poștal a copiei deciziei integrale participanților la proces la 28 iulie 2022, conform scrisorii de

însoțire (f.d. 146). Potrivit cererii de recurs depuse, recurentul Gheorghe Batîr a recepționat copia deciziei la 12 august 2022 (f.d. 162). Astfel, cererea de recurs declarată este depusă în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de reprezentantul recurentului Gheorghe Batîr, avocatul Nicolae Dumbrăveanu, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererile de recurs se consideră inadmisibile în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, cererea de recurs declarată de reprezentantul recurentului Gheorghe Batîr, avocatul Nicolae Dumbrăveanu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul părții recurente cu soluția pronunțată de instanța de apel și prima instanță, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII, Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă

faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera ca fiind inadmisibilă cererea de recurs declarată de reprezentantul recurentului Gheorghe Batîr, avocatul Nicolae Dumbrăveanu.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de reprezentantul recurentului Gheorghe Batîr, avocatul Nicolae Dumbrăveanu, împotriva deciziei din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Judecătorii

Svetlana Filincova

Victor Burduh

Galina Stratulat